

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XL. In Festo Beatissimæ Virginis ab Angelo salutatæ. Indagatur, quousque Christus sibi in Virgine ejusque anima complacuerit, & ex hoc deducitur, unumquemque ad illam, non quidem principale, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

SERMO QUADRAGESIMUS.

IN FESTO BEATISSIMÆ VIRGINIS AB
ANGELO SALUTATÆ.*Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud
DEUM. Luc. I.*

I. **N**ter Maxima mundi gaudia, & voluptates non postrema est, perditā invenire: hac de causa mulier illa Evangelica, cū amissam domi drachmam invenisset, adeo lætata est, & exultavit, ut viciniam propè totam clamoribus & rumore excitaret, invitaret amicas, convocaret notas, & vicinas; cūque omnes ad parem secum lætitiā & bonæ sortis gratulationem incitasset; *congratulamini mihi*, inquit, *at quæ de causa? quia inveni drachmam meam.* Si mulier hæc vilis unius drachmæ gratiā, paucorum solidorum ignobili monetā, in tanta prorupit gaudia, quid non fecisset, si gemmam illam grandis pretii invenisset, quam Policrates Samiorum Rex Stoicā vanitate in mare projecit, ut hac spontaneā quidem, sed molestā jacturā, immodicum voluptatis ac lætitiæ sensum, quem ex fortunæ & felicitatis suæ magnitudine concepit, temperaret, suūque animum, æquis veluti doloris & gaudii ponderibus utrinque suspensum, in rationis æquilibrio tene-

ret. Si rem iusta lance ponderemus, Auditores, gemma certe pretiosior, in toto, quā latè paret orbe fingi non potest, gratiā divinā, si omnes etiam Indiæ Amethysti, aut Æthiopiarum adamantes, aut Scythiæ Smaragdi, aut Caribunculi Garamantidis, aut Arabiæ Topazii, aut Jaspides Ægypti, aut quorū quot demum uniones ac berillos mare Persicum tulit, unirentur. Hæc quondam à genere humano perditā, vah à quot & quantis incassum, nec sine planctu, & lachrimis quæsitā fuit? sed quæ Dei gratia est, tandem fors bona eandem inveniendi, post plurimorum sæculorum decursum, mulieri obtigit. Verū cui mulieri? nunquid illi prudenti, illi sapienti, omnisque illius infortunii restauratrici, quod toti mundo ob unius fœminæ lapsum incubuit? de hac sanè liberrimè dici potest; *invenit gratiam apud Deum.* Quemadmodum opportunè ait Ludolphus: *Gratiam, quam Eva perdidit, Maria invenit.* Sed cur solum dicitur, *quam Eva perdidit?* & quanto enim ampliorem gratiam invenit Maria, gratiā illa, quā incau-

ta perdidit Eva? nec enim vel linguâ explicari, vel mente concipi potest, quantum sibi Deus in Virginis anima complacuerit. Placuit quidem, nec immerito, Assuero Esther, placuit Davidi Sunamitis, Jacobo Rachel, Elimelecho Noëmi, Boozo Ruth, Anna Elcanæ, verum enim verò, quid tota illa gratia est, quam fœminæ hæ famâ nominis clarissimæ penes homines obtinuerunt, si comparentur cum illa, quam præ omnibus penes DEUM Virgo invenit? Vestra ergo veniâ Auditores hodiernâ die ex destinato id evincam, ut demonstrem vobis, quousque excellentiæ, intimus ille Christi Amor, quo Virginem exarserat, pertigerit, nec enim vel majus virgini obsequium, vel charum magis, aut honorificum præstare posse mihi videor, quam si ostendero, solam illam fuisse, quæ verè invenit gratiam coram oculis Domini.

II. Verum ut à capite exordiamur, quòd majus argumentum, amoris Christi erga Virginem eximii adduci potest, quam quod illam elegerit in Matrem? Ingens sanè, si vultis advertere, discrimen Christum inter & alium quemcunque mortaliū intercedit; non enim in nostra potestate est, Matrem nobis eligere, omnis enim, quantaquanta est potentia nostra, ad id solum sese extendit, quod nos subsequitur, minimè verò ad id, quod nos antecedit: potuit Alexander matri suæ

R. P. Segneri Quadragesimale,

Olympiæ summos honores decernere, potuit illam locupletare; adaugere obsequia, extruere palatia, & vel moribundus à Regni proceribus exposcere, ut illam Apotheosi publicæ immortalitati consecrarent; poterat illi destinare templa, & aras, & conquirere Adoratores, non tamen conferre illi poterat honorem præ omnibus maximè eximium, qualiserat, matrem esse Alexandri. Non ita se res habet cum Christo. Hic enim solus inter mortales potuit matri suæ grande hoc privilegium, summamque gloriam conferre, ut esset mater sua. Dicite ergo, an non immensi erga Mariam amoris argumentum est, cum ex liberrimo Christi arbitrio penderet, inter omnes mulieres eligere lectissimam, charissimamque, non respexisse illum nec Saram, nec Jahalem, nec Annam nec Juditham, sed ex ipsius solum Mariæ visceribus præ cunctis aliis natales suos ducere decrevisse: *Elegit eam ex omni carne.* Verum nil dixi hætenus: in hoc ipso tamen advertite subtilitatem quandam amoris, quæ vos in stuporem dabit & admirationem. Elegit Christus, ut diximus, Mariam in Matrem, hoc enim verò verissimum est: nec tamen aliter illam in Matrem elegit, quam prævio ejusdem consensu, conceptis verbis expresso. Quin hac de causa ad illam Gabrielem Archangelum ablegavit, ipsiusque responsum præstolatus est; hac de causa temporis moras sustinuit, & modo

XXX

Invi-

Cant. 5. 2.

mibi, dicebat, soror mea, aperi mibi, amica mea, columba mea, immaculata mea.

Poterat dilectus non aperiens se in Virgine inuoluntate utrumque.

In 5. Cant. Ps. 160.

In 2. cap. Cant.

invisibili, solliciti instar atque summè anxii amantis, ad cordis ejus ostia pulsavit. mille eam blanditiis inescans, & sui faciens amoris securam, *Aperi mibi, dicebat, soror mea, aperi mibi, amica mea, columba mea, immaculata mea.* Cur quæso usque adeo se se demisit? an non pro libera voluntatis suæ potentia omnes, si quæ fuissent, adamantinas fores percurrere, ac sinum illum pro libitu ingredi, ibique carnem assumere potuisset, quin id Virgo adverteret, antè quàm repugnandi locus amplius non superesset? Poterat enim verò, nec ullum est dubium, si Guilielmo Abbati credimus; ipse enim est, de quo regius Psalter canit: *portas aneas contrivit, vectes ferreos confregit.* Verùm tamen si posset, noluit tamen; sed ad fores stetit pulsans, rogansque: verbo: *noluit carnem sumere de ea, non dante illâ.* Cur hoc obsecro, Auditores, cur hoc? Vultis dicam vobis audacter? dicam sanè: volebat ille amoris sui speciem exhibere Virgini, sed subtilissimam ac nunquam hactenus visam, nec auditam, ut illi ob hoc ipsum obligatus esset, propter quod Virginem, suam habebat debitoricem. Certè Princeps qui violentiâ & armis propugnaculum, quod desiderat, sibi subijcit, & expugnat, minimè eorum debitor est, qui se illi submitunt, quin ipse est, qui deditis leges ponit, etiam severas, ipse est, qui præscribit conditiones, etiam graves; non tamen ita se res habet penes illum, qui ex mero incolarum amore in munimentum cujusdam Dominium

admittitur. Hic enim se palam præstetur obligatum illi, à quo Castellum recipit, nec conditiones præscribit, sed acceptat. Verùm ad propositum revertamur. Si violenter in Virginis uterum, tantis sæculorum spatiis desideratum introivisset Christus, certè Virgini minimè fuisset obstrictus, quippe qui suo robori, jure adscripsisset vi occupatam sedem. Quid ergo fecit Deus incarnandus? voluit, non vi extorquere deditionem loci postulati, sed ut ultro cederet, quo videlicet pluribus titulis obstringeretur matri de se optimæ meritæ. Nec videri ea propter vobis velim audaciùs, quàm par sit, de Deo & sentire, & loqui. Audite Methodium Illustrissimum Christi Martyrem, de quo sanè dubium est, an atramento, an potius sanguine suo veritati huic subscripserit: *Euge, euge, ita de DEI Matre loquitur, Euge, euge, quæ tibi obnoxium habes illum, qui omnibus famularatur: Omnes namq. Deo debitor, cum simus, tibi ipse est debitor.* Quid modò dicitis Auditores? an non ostendit Christus, se Virginem amare, dum erga illam amore adeo tenero & intenso ferri se comprobavit?

III. Sed quid mirum? ponite enim ex una parte, quidquid excelsum, grande, & splendidum est in Ecclesia; ponite Abrahamum adeo fidelem, Josephum constantem, pium Davidem, Jobum patientem, Daniele inviolatum; ponite Apostolos, qui Christo velut triumphum adornaturi integros adducunt populos, à se idololatriæ subductos. Roma-

Sermon de Virgine, in quo plenius Biblicis PP. tam.

Romanos, Græcos, Persas, Arabas, Parthos, Scythas, Indianos; adducite tot invictissimos Anachoretas Christi amore vivos sepultos in cavernis terræ; ponite tot innocentissimas Virgines ab ipso electas, ut à tenebra ætate se se claustrorum carceribus manciparent; ponite turbam immensam Martyrum, truculentissimis necibus Christi causâ interemptorum, Laurentios in craticula, Vincentios in catasta, Jacobos in crucibus, Ignatios inter Leones, Clementes in furnis & fornaculis ardentibus, ponite Principes Christi amore sceptrā caltantes, & coronas à majoribus acceptas; ponite Sponsas ejusdem amore omnes illecebras maritalis thori repudiantes; adducite singulos, ponite Augustinos, Dominicos, Franciscos, Bernhardos, Norbertos, Romualdos, Brunones, unâ cum omni prole numerosissima, quam unquam Christo genuerunt; Ex parte altera ponite Sanctissimam Virginem solam, illis omnibus una Deipara præponderabit, & majoris à Christo solâ æstimabatur, quàm universa Ecclesia Christiana. Hæc est Doctrina expressis verbis tradita, quam Doctissimus Suarez tuetur: *DEUS*, inquit, *plus amat solam virginem, quàm reliquos Sanctos omnes*. Quod idem est ac si dixisset: Videte, quantæ sint in firmamento stellæ: *Numera stellas si potes*. His tamen omnibus plus amat Lunam Sol Divinus, adeo sui plenam, Hanc eandem sententiam secuti sunt inter antiquos piissimus Anselmus, hanc tuebatur D. Bonaventura, ac D.

Bernardinus, qui ut doctrinæ consequentiam observent, absque ulla difficultate subjungunt, Christum è cælo in terras descendisse, longè magis ad redimendam matrem suam solam, eique gloriam suam communicandam, quàm ad redimendum residuum, quantumvis amplissimum, totius generis humani. An non multum hoc vobis esse videtur Auditores? De fortissimo illo juvene Coriolano memoriæ prodidit Plutarchus, quòd cum diebus sigulis novis honoribus ob rerum gestarum magnitudinem afficeretur, novosque titulos ac trophæa reportaret, nullâ tamen re magis gavisus sit, quàm quòd sciret, plurimum ex his sibi delatis honoribus gaudii in Matrem suam Voluminiam redundasse, atque ubi alii velut invictorum operum suorum & gloriæ coronidem sibi proponebant laurum, quæ non sine Majestate frontem incingeret, aut applausum à populo excitatum, aut statuam à Senatu decretam, iste plus ultra progressus hanc ipsam gloriam, velut filius Nobilis, in alium finem priori longè sublimiorem direxit, in matris nimirum voluptatem matris gaudium, exinde concipiendum: *Ceteris quidem Plutarchus, in finis virtutis erat gloria, huic autem gloria finis materna existerat letitia*. Nescio equidem, an idem de Christo dici possit; scio perbene Christum gloriam suam velut divinū quid, ad finem minùs dignum ordinare non potuisse, hic enim ordo fuisset omni ordine carens: de cætero verò certò vobis persuadete, hanc ipsissimam glo-

riam eidem tam charam, vel ex hoc tamen fuisse charissimam, ob eam felicitatem, quam inde in matrem, redundare videbat. Propter ipsam se de peccati tyrannide triumphasse gaudebat, ne illa ejusdem insultus experiri cogeretur. Ob id ipsum se stimulum carnis suppressisse, ac enervasse lætabatur, ne illa eidem esset obnoxia; applaudebat sibi, quod ritu triumphantis cælorum regnum occupasset, ut nempe cæli Reginam creare suam Matrem posset. In hunc finem perappositè cadunt verba illa proverbiorum octavo, *Quando appendebat fundamenta terræ, cum eo eram cuncta componens, & delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore.* Quæ verba, ut palam est, à cunctis interpretibus, etiam in sensu proprio Virgini tribuuntur, ut denotarent, jam inde à primordio, cum DEUS mundum creare, non dicam redimere decerneret, jam Virginem menti suæ præsentem habuisse, ejus sibi ideam præfixisse, ejus coram spectasse imaginem cujus gratiâ singulariter mundum creabat. Et sanè mirabile est, quod septuaginta Interpretes in hunc modum loquentem Virginem inducant: *Ego eram, cui adgaudebat ipse.* Et ob quam lætabatur Deus, cum tanto gaudio & adeo levi brachio, subsequen-
Salazar in Prov. c. 8.
 tium operum mutuâ successione mundum conderet quasi lusûs & joci gratiâ. *Ludens in orbe terrarum.* Et verò ô nobilem hanc interpretationem Auditores! produxit DEUS solem, & adgaudebat. Cogitabat enim, hunc olim pallium regale auro suo pu-

rissimo Virgini efformaturum. Produxit Lunam: & adgaudebat. Cogitabat enim, hanc quondam argentea suâ tersissimâq; luce Virginis pedes exornaturam. Produxit stellas: & adgaudebat. Sciverat enim, his Virginem velut orbis universi Imperatricem quondam coronandam. Ita pariter cum tellurem plantis ornaret, Cedris, Cypressis, Oleis, Palmis, Platanis: adgaudebat. Amoris gaudio perfusus, adgaudebat; mente enim versabat hæc omnia quondam incomparabilium Mariæ virtutum symbola futura, ac corporis ejus integritatem, sublimitatem spiritûs, benignitatem animi, triumphorum gloriam, & protectionis securitatem designatura. *Adgaudebat.* Cum undarum affluxu sæcundaret aquas, quia sæcunda pariter debebat esse illa, quæ mare gratiarum est, *Adgaudebat*, quoties intima montium venis pretiosis ditabat, ita enim pariter locuples illa esse debebat, quæ est omnis perfectionis aurifodina. Verbo, si, quidquid creavit Deus, ei gaudio fuit & lætitiæ, totum fiebat in eum finem, ut subinde in Mariæ honorem redundaret. Quàm incomparabilis igitur hic amor erat? quantum Mariæ præteritum, quanta voluptas, quanta existimatio? creasse mundum universum magis soliûs Virginis amore, quàm omnium pariter aliarum creaturarum, quæ tam splendide sunt, tamque sublimes? & tamen: *propter hanc, propter hanc*: verba sunt D. Bernardi: *propter hanc totus mundus factus est.*

IV. Hinc vobis imaginemini, quid-

quidquid perfectionis in rebus creatis, etiam pulcherrimis partitim dispersum erat, fuisse in virgine velut grandi primogenita congregatum. *Euseb. 24.5. Primogenita ante omnem creaturam.* In virgine, inquam, id omne collectum fuit, & adunatum tali tamen ratione ut etiam ipsæ communes perfectiones non communi, ut ita loquar, sed singulari modo ab illa possessæ sint. Ecce enim, quàm cautè simul ac appositè de ea locutus sit Ecclesiasticus? cùm illam per arborum symbola superiùs allata adumbraret? vocavit illam Cedrum, sed adjunxit, *de Libano*; vocavit Cypressum, sed addidit, *in Sion*; appellavit Palmam, sed annexuit, *in Cades*; indigitavit Olivam, sed speciosam & de pulcherrimis, quæ floreat in campis; dixit Platanum, sed ex altissimis, quæ ad aquarum crepidines & fluminum littora excrescunt; eodem modo illam appellavit Myrrham, Cinnamomum, & Balsamum, sed Myrrham electam, Cinnamomum odoriferum, Balsamum non mixtum, ut illam etiam inter ea, quæ selecta sunt, selectissimam esse demonstraret. Ex hoc sanè minimè decipior circa illud, quod denotatur acutissimè, quoties de Maria perhibetur, partem optimam illam elegisse; non enim sensus est, illam ubique elegisse id tantum, quod est optimum, hoc enim parum foret, sed etiam de optimo optimam partem. Id quod est, non solum ex prærogativis plurimis Mariam possidere meliores, sed etiam de melioribus id, quod optimum est, pro se acce-

pisse, & quidquid in iis defectuosum erat, reliquisse, apud more, quæ in florido quodam hortulo non solum Cytiso, & Thymo, & Saturejæ, & serpillio, & Amaraco sese affigunt, relietis vilioribus herbis & plantis, sed & ex illis, quibus insident, non aliud sibi attrahunt, quàm succum nobilissimum, & humorem maximè delicatum. Consideremus id quæso pensiculatius; ex hoc enim singulariter patebit, quantis inter omnes creaturas DEO placuerit, Mariam Matrem suam privilegiis & favoribus prosequi, ac adornare. Fuit illa, neque dubium est, tenera quondam infantula, verum quod proprium ætatis illius foret, habuit nihil, nisi formæ amabilis decus, innocentiam & candorem, partem sanè optimam, nihil autem ex eo, quod defectuosum est, nimirum iudicium immaturum, & rationis expers; illa enim etiam in utero materno fuit rationis usu prædita, summâ prudentiâ, sapientiâ admirandâ, cujus adminiculo supremæ illi gratiæ cooperaretur, quâ in primo conceptionis articulo à DEO fuit dotata. Virgo erat, verum ita tantum, ut à virginitate incorruptionem solam elegerit, *optimam partem elegit*, ex illa autem nec sterilitatis ignominiam, nec solitudinis mæstitiam participârit. Mater erat, sed de Matris conditione ac dignitate nil sibi, nisi quod supremum erat & summum, vendicavit, *optimam partem elegit*. Absque eo tamen, ut vel uterî fastidiis, vel partus immunditiis esset obnoxia,

Xxx 3

Vultu

Cant. 6.

8. Ambr. l.
de inst. Virg.
c. 7.Alii apud
Suarez 3. p.
tom 2. disp.
7. sect. 2.

Vultu fuit, & formâ longè pulcherrimâ, præ omnibus quas unquam admirabundus è cælis sol aspexit: *Pulcherrima inter mulieres*. Sed qualis hæc pulchritudo erat? talis sanè quæ à nullo unquam lascivè poterat concupisci, quin potius, ut eximiorum Patrum sensus est, omnem ex aspicientis animo libidinis afflatum, aut quodvis impudicum phantasma momento temporis fugavit, velut à vinea recens florente serpentes & viperæ fugantur. Ex vita activa, *optimam partem elegit*. Id nimirum quod in Ea meritorium est relicto eo quod inquietum ac turbulentum. Ex contemplativa, *optimam partem elegit*, in eo enim tota erat, ut Deo soli corde, & mente adhæreret, procul animum à tumultu sæculi, & molestâ rerum mundanarum cura abstraheret, quin tamen ea propter iners otium vitamque sedentariam sectaretur. Ex ipsa tandem morte, quid in se derivavit Virgo? num dolores, quibus corpus excruciare? num angustias, quibus animum solet perstringere? minimè profectò, verùm & in morte optimam partem elegit; nihil enim in morte, nisi quod in illa bonum est, experta fuerat, nimirum exilii huius finem, ac terminum, de cætero verò corpus ipsum demortuum ab insultu tyranni illius liberum fuit, omnisque expers corruptionis. Quis ergo porro negaverit, amorem, quo Christus matrem suam sanctissimam complexus est, summum sanè & intimum fuisse? dum ejus amore publicis à se latis legibus derogavit, &

inaudito privilegio eam non solum cælestibus donis, ac raris voluit dotibus excellentem, sed & voluit, ut sola & unica Phœnicis instar iis gauderet prærogativis, insigniretur ornamentis? quæ extra Mariam, frustra quæsiveris: *Una est perfecta mea*, Cant. 6. i. *una est*.

V. Verùm quid dico, an fortè mensuram privilegiorum Mariæ nõs se desideratis? illa est, quam ipsa notam fecit, dum de se diceret: *Fecit mihi magna qui potens est*. Quæ sanè non alia est, quàm ipsa Dei omnipotentia, *Mensura privilegiorum Virginis est*, (audite Suarezium, tam cautum aliàs, tam circumspèctum in verbis omnibus) *mensura privilegiorum Virginis est potentia Dei*, Quid? *potentia Dei*? ita enim vero, *Potentia Dei, Dei potentia*. Quid porro quæritis? Verum an non hoc dicendo, à mente aberro? quanta enim, Auditores, quanta, inquam, mensura est, omnipotentia divina? nunquid absque omni modo, & limite, sine exceptione, absque omni termino, absque fine? Talem ergo concludite, aut vix absimilem dici aliquatenus posse Mariæ Virginis magnitudinem, pæne infinitam. Sæpius animi gratiâ mecum ipso perpendi, si & ego dum sacri oratoris munus obeo, genio vellem meo indulgere, ac in sermone quodam Virginem Deiparam rei cuiuspiam, ad incrementum gloriæ suæ, conferre, certè illam viti præ aliis æquiparare placeret. Verùm qua de causa? an fortè ob modestiam incomparabilem plantæ huius, quæ cum

1. 3. p. 111.
2. disp. 3.
sect. 1.

cum inter cæteras plurimum excellat, nihilominus tamen amat vel maxime despici, forma & vultu tam vili, & neglectâ, ut à nullo sanè Principe ipsi in horto vel modica terræ portio ad aliqualem pompam facillè indulgetur. An fortè ob puritatem, qua tellurem palustrem, & uliginosam, velut sibi difformem dedignatur? An ex eo, quod ad alta aspiret, utpote quæ colles & monticulos apertos, velut sibi cosentaneos adamat? an ob pretium fructus, quem producit? an fortè ob copiam, ob fragrantiam, ob succi vigorem? Ut ut hisce rationibus plurimum tribuam, Auditores, longè tamen magis ad propositum nostrum id facit, quod, ut ipsi observaveritis, plantæ reliquæ omnes certum magnitudinis terminum, ac determinatam sibi proceritatem habeant, ultra quam ut plurimum sese non extollunt, quod & videre est in pomo aureo, in pyro, in amygdalo, in pomo communi, verum id viti minimè proprium. *Vitis nullo sine crescit*, si Plinio de vite scribenti fides est. Nullam illa habet staturam sibi, ut ita dicam, genuinam, sed in altum repit, ad mensuram ejus arboris, cui innectitur, adeo, ut si vel populo, vel ulmo adjungitur, populi vel ulmi supremum adæquet apicem, quod si palmæ altissimæ, ut legere me memini moris esse in Palæstina, usque ad summum verticem palmites suos animosa extendit, & pampinos, & malleolos, ut bello spectaculo intermixtas datilis uvas ex alto pendentes videre

sit. Ecce ergo, quo titulo Virginem desiderem viti æquiparatam, ex eo nempe, quod metâ careat, quam transgredi non possit, nec, quod aliis sanctis proprium est, præfixam altitudinis determinatæ mensuram habeat, adeo ut plus ultra illi non detur assurgere, verum illi se acclinando conformat, à qua sustinetur, adeo ut ubi in Canticis de illa scriptum legimus: *Quæ est ita quæ ascendit de deserto deliciis affluens innixa sibi. Isaac. pro dilectum suum.* Divus Ambrosius, licet alio sensu interpretatus sit, ac commodè tamen ad propositum nostrum dixerit: *Quæ est hac quæ ascendit de deserto, ita ut inhæreat DEI Verbo, & ascendat, sicut vitis propago, in superiora se subrigens.* Cæterum dubium non est, fulcimentum tale, cui virgo innititur, esse planè infinitum, cum tandem aliud non sit, quàm Christus ipse. Ex hoc igitur eruite, sine absongo, vix non infinitam vocari posse illius perfectionem, cujus ille basis & fulcrum est. Quis ergo ob hoc ipsum sufficiens sit exponendis in medium iis elogiis, quibus sancti Patres pænè omnes Virginem Matrem condecorant. Lubeat audire D. Augustini. *Altior calo est, de qua loquimur, profundior abyssu.* Audite Andream Cretensem: *Excepto solo Deo est omnibus altior.* Audite Epiphaniū Constan- tiensem: *Solo Deo excepto cunctis superior extitit.* Audite Anselmum Ar- chi Episcopum Cantuariensem: *Hoc solum de sancta Virgine predicari, quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici vel*

cogit-

Lib. 14. c. 7.

Scherlogus
R. 3. in Cant.
Deftig. 35.
Sect. 3.Serm. 35. de
SS. De Do-
mit. De pa-
ra apud Sto-
rium 15.
Aug. de
Laud. Deje-
para apud
Sur.

cogitari potest. Audite S. Ephrem Sy-
rum: *Sanctior Seraphim, Sanctior
Cherubim, & nulla comparatione
ceteris est omnibus superis exerciti-
bus gloriosior.* Quid de S. Petro Dami-
ano dicam? is jubet nos altius mente
assurgere, quam per humani intelle-
ctus imbecillitatem liceat, cum de
Virgine sic loquitur. *Attende Sera-
phim, attende & videbis, quidquid
majus est, minus esse Virgine, so-
lumque opificem opus istud supergre-
di.* Ita Divus Chrysostomus, Ildo-
rus, Ildephonsus, Bonaventura, quo-
ties de Virgine sermo erat, iis loquen-
di formulis usi sunt, ut eam cum ex-
cessu sanctam, incomparabilem, im-
mensam, & incomprehensibilem ap-
pellarent. Ac D. Bernardus, tam
alta, inquit, tam excelsa est perfectio
Virginis, ut solus illam Deus assequi
possit: *Tanta est perfectio Virginis,
ut soli Deo cognoscenda reservetur.*
Quantus ergo, quamque rarus amor
erat Auditores, qui Deum movit, ut
in tantum Virginem elevarer fastigi-
um, ut quasi similis ipsi credi posse
videatur. Verum non erat amor in-
auditus, non erat incredibilis ad eam
usque horam, nisi aliunde con-
staret, gloriam divini hujus Salo-
monis ex eo non imminui, quod
Matri thronum cesserit suo vix in-
feriorem; semper enim firmum ma-
net ac stabile, thronum Christi me-
ritis, & personae dignitati deberi,
Mariæ vero thronum gratuito favori
adscribendum. Et tamen amplius ad-
huc superest: Christus enim, quasi
nos docere veller, quidquid ho-

noris Matri defertur, cum foenore
ingenti redundare in honorantis lu-
crum. *Sicut qui thesaurizat,* verba *Ecclesi.*
sunt Ecclesiastici, *sicut qui thesauri-
zat, ita & qui honorificat matrem
suam,* cum se matri exhibuit, ut vide-
retur in nonnullis saltem, eam sibi ipsi
præferre.

VI. Celebre est, dictum illud au-
dax Divi Anselmi affirmantis, mul-
tas gratias facilius obtineri solo dul-
cissimo Mariæ nomine invocato,
quam ipso JESU nomine, quamvis
hoc ipsa sua mentione salutem asse-
rat: *Velocior est nonnunquam salus* *De Exel.*
memorato nomine Mariæ, quam in- *Virg. 6. b*
vocato nomine Domini JESU. Nec
deest, qui existimet, si virgines illæ
fatue, quæ irritis toties precibus orâ-
runt sponsum, non tamen exorâ-
runt, ut aperiret, inclamando iden-
tidem in aures usque, *Domine, Do-
mine,* ad sponfam conversæ, etiam
eidem supplices accidissent, ut voti
sui compotes fierent, futurum fuisse,
ut repulsam adeo severam forsitan
non sustinerent. Verum quidquid
sit, quod meâ parùm interest, id sa-
nè certum est, constitutam à Christo
Matrem suam sanctissimam, ut pa-
tronam Ecclesiæ immediatam age-
ret, gratias fidelibus divideret quan-
tascumque à cœlo petere illi possent,
aut sperare, adeo ut magis quasi ne-
cessarium videatur ad Mariæ thro-
num confugere, ut absque mora ex-
audiamur, quam ad ipsum thronum
Divinæ Majestatis. Nescio an ve-
strum quispiam rationem mihi actu-
tum reddere possit, cur in omni fere
opere,

*Serm. 15. de
Conceptione
no.*

opere ac labore, qui vel à medicis vel agricolis, vel à gente nautica, aut Oratoribus, aut à quibusvis aliis hisce similibus suscipitur, usque adeo magni faciant homines, propitiam sibi Lunam habere, nec tanti curent aut Jovem, aut Saturnum, aut Mercurium, aut Venerem, aut Martem, nec ipsum, si verum fateri lubet, Solem. Si phar-maca & potiones medicæ præscribendæ sunt, Luna observatur; si semina terræ mandanda sunt, Luna consulitur, si putandæ vites, Luna observatur; si arbores cædendæ, Luna observatur; si Oceani fluctus sulcandi, Luna observatur; si rondendi greges, Luna observatur. Quid amplius? ipse Ecclesiasticus asserit: *Luna in omnibus in tempore suo*. Qui sensus vocum harum genuinus ac literalis est. Cur quæso istud? An non enim Sol planeta nobilior Lunâ est, ut alios prætereamus? an non virtutis magis universalis, & vivificæ? ac efficacis, vigorisque magis masculi? Hoc quidem verum est, sed unâ sciendum, nec à sole nec ab ullo Planetarum in terram influxum ullum immediatum descendere, sed ut Astrologorum peritissimi affirmant, omnes primò recipi in Luna, quæ illos subindè, prout directi sunt, nunc huc nunc illud transfundit, illosque alterandi in eorum effluxa ac dirigendi ingenti virtute pollet. Ecce modo, nisi fallor, vivacissimo expressam virtutem ac authoritatem Virgini communicatam. Sol Christus est, Planeta universalissimus, & omnis vitæ fons. *Sol illuminans per omnia*. Ec-

clastico teste, reliqui Cælitum, ut in libro Judicum legimus: *Stella manens in ordine suo*. Quasi tot Planetæ singulares, qui stabili modo variis

hominum conditionibus præsentent, hic Jovis instar Regnantibus, ille instar Saturni litteratis, hic facundis instar Mercurii, ille Veneris instar, conjugibus, hic Martis instat militiæ alumni. Virgo autem absque omni dubio Lunæ partes agit, talem enim illam agnoscit Ecclesia dum ait: *Sicut Pl. 8. 38.*

Luna sed perfecta in æternum. hoc est nunquam imminuta, nunquam deficiens, semper plenissima, & talis à Patribus celebratur ratione pulchritudinis & candoris, nec non dignationis & demissionis, nullus enim Planetarum est, qui tam familiaris & vicinus terræ accedat, quàm Luna: *Si. Plinius l. 2. diu terris familiarissimum*. Non so-

lùm ob solatium auxiliumque, quod nobis confert, non solum in nocte tribulationis, tentationis, & culpæ, verum etiam ob celeritatem, quâ longè citius & celerius omni alio in mundi commodum, & emolumentum cursum suum absolvit. Jam verò mentem advertite: quantæ gratiæ ab aliis Cælitibus, quin ab ipso Christo ad mortales descendunt, omnes prius per manus magnæ hujus mediatricis. (Virginem intelligo) transeant necesse est, ipsa sanè est, quæ ut Luna illas in nos transmittit, adeo ut Mariâ pro cæteris in negotio quolibet propitiâ nobis reddere deceat: *Luna in omnibus in tempore suo*. Maria in periculis corporis, Maria in angustiis animi, Maria in vitiorum extirpatione,

Yyy

ne,

R. P. Segneri Quadragesimale.

ne, Maria in virtutum consecratione, Maria in omnibus, quæ utilia & salubria sunt. *Luna in omnibus. Luna in omnibus.* An mihi fortè non creditis? Bernardum apertius loquentem auscultate: *Si quid spei in nobis est, ait: si quid salutis, ab ea non verimus redundare, quæ ascendit delitiis affluens. Hac enim voluntas Domini est, totum habere nos voluit per Mariam.* Intellexistis? *Totum, totum,* nec ullus hic ulli exceptioni locus est, *Totum habere nos voluit per Mariam.* Ut autem veritatem effati hujus perspicuè agnoscatis, placetne beneficam hanc Lunam videre, quasi unitam Jovi, sed non injusto, sceptrum aliis donantem? Ab illa sanè sceptrum accepit Leo, & Stephanus. Aut veluti Saturno junctam, sed non maligno, elargiri sapientiam? ab illa sapientiam accepit Albertus Magnus, & Suarezius. Vultisne videre eandem Mercurio junctam, sed non mendaci, dare Eloquentiam? ab illa facundiam accepit Bernardinus, Bernardus. Vultis junctam Veneri, sed non obscenæ, indulgere prolem? ab illa prolem exoravit Blanca, & Engardis. Velut unitam Marti, sed non crudeli, dare triumphos? ab illa triumphos accepit Heraclius & Narses. Tandem veluti unitam soli dare vitam omnibus, non solum temporalem, sed & æternam? ab illa vitam habuit Theophilus, habuit Germanus, habuit Carolus, S. Brigidæ frater, aliique plures absque numero, qui vel è faucibus abyssi erepti, clarissimè

nos docuerunt, sine auxilio ulla aut Hyperbole virginem dixisse, *qui me invenit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Inveniet vitam, quæ tamen proprium Solis donum est: & hauriet, me opitulante, salutem à Domino.*

VII. O ergo amorem Christi erga Virginem Matrem sane ineffabilem! qui tanto semper eam honore prosequi voluit. Cædat huic Cæsaris amor erga suam Aureliam, amor Attali in Apolloniam, Artaxerxis erga suam Parisatidem, & Clotarii erga Clotildem, ac ipsius Salomonis erga Matrem suam Bethsabæam, quamvis enim verissimum sit, Salomonem, cum primò illam ad se accedentem videret, jam in throno positum, eidem assurrexisse, eam reveritum esse, laudasse, & honoris ergo dextrum ei latus cessisse, ut supra meminimus, in throno simili, throno sibi proprio, nihilominus tamen primam ipsi gratiam, quam petierat, crudissimè negavit, cum eodem vespere truncari caput præcepit illi ipsi Adoniæ, pro quo Mater primò mane supplex accesserat, cum tamen à Christo filio verè amantissimo repulsam Mater nunquam ferat ullius rei postulatæ: usque adeò verum est, Virginem esse, *quæ invenit gratiam.*

PARS ALTERA.

SI ergo Christus tanti Matrem assistat, ut à nobis demonstratum est, si tanto illam amore prosequitur, vos inde concludite, quantum illi placeat omne

VIII.

omne obsequium Matri præstitum. Verum quid dixi, quantum illi placeat? quin potius nil ardentius desiderat, nil majori munificentia & humanitate remuneratur: ideo enim potentiam usque adeo illimitatam eidem communicavit, ut in quavis omnino necessitate ad eandem liceat recurrere. Cur ergo eandem non ideo saltem amemus, ut amor nobis summè proficiuus, & utilissimus sit? Et o nos fortunatos, sit, ut antè dicebam, in omni necessitate ejusdem amore in nostrum commodum & utilitatem utamur.

XI. Insigne sanè documentum nobis in Evangelio suo Christus proposuit, quod quamvis aliquatenus sit clarissimum, aliunde tamen omnino incognitum est, & abstrusum: nec aliud est, quàm quo nos jubet, simplices esse, ut columbas; & prudentes sicut serpentes: *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.* Quod enim columbarum instar simplices esse nos doceat, id enim verò facile est intellectu. Verum quid sibi vult, astutum esse, sagacem & prudentem serpentis instar? Divi Chrysostomi opinio est, serpenterem, ubi eum hostis insequitur, aut clavâ instat, aut jaculo insidiatur, tum enim verò in id unum incumbere, ut sui partem magis nobilem in tuto collocet, caput nimirum, sic & nostrarum partium esse, ut Christum defendamus: *Caput corporis Ecclesia.* Ut eum Apostolus ad Collossenses appellat. Pereant fortunæ bonæ, pereat quodcunque demum, Si S. Gre-

gorium percontemur, docet ille, quemadmodum serpenti proprium est, verno tempore antiquam pellem & exuvias ponere, novamque induere, ita & nobis moras nostros reformato esse, & innovandos. Si sanctum Basilium perquirimus, putat ille, quemadmodum serpentis mos est, hyberno tempore profundus ingredi cavernas, ibique delitescere, ita & nobis quandoque humana consortia & conversationem fugiendam. Mens S. Ambrosii est, quemadmodum serpens, cum sitim restincturus fonti vicinus accedit, omne prius in crepidine venenum evomit, quod in faucibus continet, ita & nobis antequam sacrâ Synaxi reficiamur, omne scelerum virus ex intimo cordis ejiciendum. Sunt sanè explicationes istæ optimæ & eximiæ, quis inficias ivertit? Ego verò, si per viros adèò illustres mihi liceat, quod sentio exponere, id unum hic dicam, quod si verè prudentiam serpentis imitari velimus, in omni occasione nobis ad Mariam recurrendum sit. An nova hæc interpretatio vobis mira forsitan, aut insolita videtur, & parùm ad rem appositæ? Sed mentem advertite, & illam peræquè sapientem judicabitis. Si unquam serpens astutiam prodidit, *callidior cunctis animalibus terra*, dicite, obsecro, quandonam id fuerit? an non, si verum eloqui placet, in Paradiso? Intravit ille hortum hunc, ad subruendum & pervertendum Adamum, hoc enim solum & unicū intenderat: verum ille primò ratiocinari coeperat, in hunc

In Matth.
20.

Profr. 6. 26.

modum. Si primò omnium virum aggrediar, ille sanè utpote naturâ fortissimus, generosus & audax repulsam dabit: consultius ergo est, fæminæ prius insidiari; hæc enim animum facile mobilem fortita est, & cor molle, hanc ergo si vicero, facile illa cooperante virum proster- nam. Ita sanè astutissimus sermocinatus est, & successit dolus, eo modo, quo ingenti nostro cum damno prius ratiocinabatur: *Serpentis prudentiam, malignantis consilii ordine Genesis docuit*, verba sunt ingeniosa S. Hilarii, *primùm enim animum sexûs mollioris aggressus est*. Si ergo & nobis placet DEUM in vora nostra attrahere, eumque flectere, & si ita loqui fas est, eum invertere quodammodo, & seducere, serpentem imitemur, hoc est, ad mulierem primò accedamus: *Animum sexûs mollioris aggrediamur*. Eamus ad Mariam, hæc enim tota amor est, tota dulcis, tota flexilis est, & benigna, *spiritus meus super me dulcis*, ut de se ipsa penes Ecclesiasticum profitetur, quis enim dubitat, quin nobis eam facillimè devincire possimus, & illâ mediante JESUM ipsum? *mulier viri pretiosam animam capit*. Credite Salomoni. Quis enim nostrum est, qui Peccatores miserimi sumus, qui absque medio Christum accedere præsumat, nec rebellis instar, aut perduellis, repulsam metuat? toties ipsum subsannavimus, ipsum tradidimus proditoriè, toties ipsi fidem fregimus, quâ datâ meliora eramus polliciti; quomodo ex-

go ipsius gratiam rursus inibimus, nisi Matrona hæc amabilissima suam interponat auctoritatem? Hæc sanè prudentia Mardochei erat, Estheris operâ uti, cum Assuerum populo indignantem mitigare studeret. Hæc fuit prudentia Joab, Thecuitis operâ uti, cum iram Davidicam in filium ardentem vellet placare. Hæc fuit prudentia Philistæorum, adhibere Dalilam de Thanata, cum è Samsonē extorqueri vellent propositi in nuptiali convivio Problematis solutionē. Hæc ergo etiam nostra sit prudentia, Auditores, in omni necessitate Mariæ operâ uti, *mulier enim*, ut audivimus, *mulier viri pretiosam animam capit*. Hæc ergo, eximia pietatis methodo utamini velim Auditores, ut nunquam à DEO vel grandem vel exiguum gratiam efflagitetis, nisi illam per Mariæ merita petatis. Semper & ubique Jesu Christo sinum illum purissimum proponite, in quo humanam carnem induit, lac illud exhibete, quo nutritus est, lacrimas illas, quæ divinum vultum humectarunt, nec dubitate preces vestras exaudiendas. *Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus*, ita propriâ experienciâ sapientissimus Bernardus nos edocet, *quia Maria frustrari non potest*. Si cupimus sanitatem: *Per Mariam quæramus*. Si Sapientiam, *per Mariam quæramus*. Si divitias: *Per Mariam quæramus*. Si solatia: *Per Mariam quæramus*. Si super omnia divinam gratiam: *Per Mariam quæramus*. Quæramus gratiam, ô Peccatores charissimi, quæramus

ramus gratiam, hisce pœnitentiæ diebus. & per Mariam queramus. Hæc enim fortunatissima illa mulier est, quæ, ut ab initio diximus, gemam tam pretiosam invenit, qualis est divina gratia. Cuinam enim eam invenit, nisi nobis, quondam sceleratis, quondam perfidis? Ad illam ergo, ad illam accedamus, illamque audacter peramus, nec enim illam negare poterit. O Mater dilecta! non te latet, quicumque invenerit rem quampiam pretiosam, quæcunque illa sit, severis legibus teneri ad rem domino restituendam. Quis autem gratiam perdidit? an tu forsitan, quæ semper fuisti illius ditissima, atque plena? *Gratia plena*, minime sanè. Nos infelices eam perdidimus, Tu verò, cum eam inve-

neris, *invenisti gratiam*. Convenit ergo illam nobis restituere, hoc enim illud bonum est, pro quo hodie, die tam faustâ Tibi supplicamus. Non à te argentum, non aurum, nec terrenam felicitatem postulamus, quamvis nobis probè constet, etiam penes te esse hæc munera clientibus elargiri; unicam à Te petimus divinam gratiam, nosque in grati animi pignus, ob tantum bonum, si tamen tibi placebit id nobis restituere, mentes precabimur Angelicas, ut tibi grates referant, omnesque Cælestes, atque ut cœlum universum aliis vocibus non resonet per sæcula, quam solis his: Gratiarum actio illi, quæ gratiam invenit,
Amen.

